

Oslo kommune
Bydel Østernsjø
Bydelsadministrasjonen

Møteinnkalling 6/11

Møte: Råd for funksjonshemmede
Møtested: Ryensvingen 1, Plenumssalen 4. etg.
Møtetid: tirsdag 18. oktober 2011 kl. 17.30
Sekretariat: 906 86 434

SAKSKART

Åpen halvtime

Saker til behandling

Sak 42/11	Godkjenning av innkalling 6/11	0
Sak 43/11	Godkjenning av protokoll 5/11	0
Sak 44/11	Informasjon fra administrasjonen	0
Sak 45/11	Tertialrapport og statistikk per 31.08 2011	1
Sak 46/11	Status for oppfølging av BU-vedtak per august 2011	2
Sak 47/11	Strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid i Bydel Østernsjø	3
Sak 48/11	Brukerundersøkelse i Ressursenhet for førskolebarn, resultater	4
Sak 49/11	Samlokaliserte boliger for utviklingshemmede og funksjonshemmede	7

Eventuelt

Bydel Østernsjø, 06.10.2011

Liv Thorstensen
leder

Else-Berit Momrak /s
sekretær

Sak 42/11 Godkjenning av innkalling 6/11

Arkivsak: 201100005

Arkivkode: 026.2

Saksbehandler: Else-Berit Momrak

Saksgang	Møtedato	Saknr
Råd for funksjonshemmede	18.10.11	42/11

GODKJENNING AV INNKALLING 6/11

Sak 43/11 Godkjenning av protokoll 5/11

Arkivsak: 201100005

Arkivkode: 026.2

Saksbehandler: Else-Berit Momrak

Saksgang	Møtedato	Saknr
Råd for funksjonshemmede	18.10.11	43/11

GODKJENNING AV PROTOKOLL 5/11

Sak 44/11 Informasjon fra administrasjonen

Arkivsak: 201100005

Arkivkode: 026.2

Saksbehandler: Else-Berit Momrak

Saksgang	Møtedato	Saknr
Råd for funksjonshemmede	18.10.11	44/11

INFORMASJON FRA ADMINISTRASJONEN

Sak 45/11 Tertialrapport og statistikk per 31.08 2011

Arkivsak: 201000048

Arkivkode: 101.2

Saksbehandler: Edel G Krogstad

Saksgang	Møtedato	Saknr
Eldrerådet	17.10.11	57/11
Omsorgskomite	17.10.11	57/11
Oppvekstkomite	17.10.11	57/11
Råd for funksjonshemmede	18.10.11	45/11
Bydelsutvalget	24.10.11	135/11

Tidligere vedtak i saken:

Vedtak fra tidligere behandling(er) mangler.

TERTIALRAPPORT OG STATISTIKK PER 31.08 2011

Vedlagt følger bydelens tertialrapport og statistikk for 2.tertial 2011-

[Bydelsdirektørens forslag til vedtak](#)

[Tertialrapport og statistikk 2.tertial 2011 for Bydel Østensjø tas til etterretning.](#)

Tove Stien /s
bydelsdirektør

Håkon Kleven /s
avd.sjef plan og økonomi

Vedlegg: tertialrapport per 31.08.2011
tertialstatistikk per 31.08.2011

Sak 46/11 Status for oppfølging av BU-vedtak per august 2011

Arkivsak: 201100573

Arkivkode: 102.9

Saksbehandler: Tove Stien

Saksgang	Møtedato	Saknr
Bydelsutvikling, Miljø- og Kulturkomite	17.10.11	46/11
Ungdomsrådet	17.10.11	38/11
Eldrerådet	17.10.11	58/11
Omsorgskomite	17.10.11	58/11
Oppvekstkomite	17.10.11	58/11
Råd for funksjonshemmede	18.10.11	46/11
Bydelsutvalget	24.10.11	136/11

Tidligere vedtak i saken:

Vedtak fra tidligere behandling(er) mangler.

STATUS FOR OPPFØLGING AV BU-VEDTAK PER AUGUST 2011

Bakgrunn:

Vedlagt følger en oversikt over status per august 2011 for vedtak fattet av bydelsutvalget i forbindelse med budsjettbehandlingen 2011, samt vedtak fattet i løpet av året f.o.m. forrige rapportering i BU-møtet 18.10.2010

[Bydelsdirektørens forslag til vedtak](#)

[Status for oppfølging av BU-vedtak per august 2011 tas til etterretning](#)

Tove Stien /s
bydelsdirektør

Vedlegg: Status for oppfølging av BU-vedtak per august 2011

Sak 47/11 Strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid i Bydel Østensjø

Arkivsak: 200500298

Arkivkode: 202

Saksbehandler: Kari Bjørneboe

Saksgang	Møtedato	Saknr
Bydelsutvikling, Miljø- og Kulturkomite	17.10.11	47/11
Ungdomsrådet	17.10.11	39/11
Eldrerådet	17.10.11	59/11
Omsorgskomite	17.10.11	59/11
Oppvekstkomite	17.10.11	60/11
Råd for funksjonshemmede	18.10.11	47/11
Bydelsutvalget	24.10.11	138/11

Tidligere vedtak i saken:

Vedtak fra tidligere behandling(er) mangler.

STRATEGIER FOR HELSEFREMMEDE OG FOREBYGGENDE FOLKEHELSEARBEID I BYDEL ØSTENSJØ

Bakgrunn:

Bystyret behandlet i møte 19.05.10 sak 169 Folkehelseplan for Oslo 2009-2012.

Punkt 5 i vedtaket lyder som følgende:

Bystyret ber byrådet sikre at alle bydeler utarbeider egne strategier for forebyggende helsearbeid, som også inkluderer alle de ulike sektorene som kan utnyttes og videreutvikles til å jobbe mer med helsefremmende arbeid.

Bydelenes strategier vil bli brukt i arbeidet med ny Folkehelseplan for Oslo som skal gjelde fra 2013.

Frist for innsendelse av strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid fra bydelene er satt til 1.oktober 2011. Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester er informert om bydelsutvalgets møtetindspunkt 24.10.2011.

Saksframstilling:

Hovedmålet med folkehelseplanen for Oslo er å redusere helseforskjellene i Oslo gjennom å forbedre helsen til utsatte grupper.

For å nå hovedmålet skal strategiene være rettet mot høyrisikogrupper.

De fleste av virkemidlene for å bedre folkehelsen ligger utenfor helsesektoren og den nye folkehelseplanen skal være basert på tverrfaglighet og tverrsektorielt samarbeid.

Bydelens strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid vedlegges.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

Strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid i Bydel Østensjø tilsluttes.

Tove Stien /s
bydelsdirektør

Kari Bjørneboe /s
bydelsoverlege

Sak 48/11 Brukerundersøkelse i Ressursenhet for førskolebarn, resultater

Arkivsak: 201000579

Arkivkode: 323.0

Saksbehandler: Tommy Grotterød

Saksgang	Møtedato	Saknr
Oppvekstkomite	17.10.11	64/11
Råd for funksjonshemmede	18.10.11	48/11
Bydelsutvalget	24.10.11	142/11

Tidligere vedtak i saken:

Vedtak fra tidligere behandling(er) mangler.

BRUKERUNDERSØKELSE I RESSURSENHET FOR FØRSKOLEBARN, RESULTATER

Bakgrunn:

Bydelsutvalget har vedtatt at Ressursenhet for førskolebarn skal legge frem resultater fra brukerundersøkelser. Brukerundersøkelsen for 2011 ble sendt til foresatte i midten av juni. Svarfristen var satt til 30.06.2011. Besvarelser som innkom etter svarfristen er også tatt med i undersøkelsen.

Saksframstilling:

Deltakelse

Brukerundersøkelsen ble sendt ut til 75 brukere og 28 besvarte den. Det er en deltakelse på 37 %. Noe av årsaken til den lave deltakelsen kan være at 48 % av brukerne var skolestartere høsten 2011, og at foresatte derfor ikke anså undersøkelsen som relevant for dem.

Sentrale funn

Spørsmålene har vært rettet mot hvor fornøyde familiene er med den direkte spesialpedagogiske hjelpen som er gitt av støttepersonal og veiledning fra spesialpedagog. De ble også spurt om hvor fornøyde de er med informasjonen om tjenesten og hvor delaktige de er i utarbeidelsen av spesialpedagogisk plan for barnet.

Av de som svarte er det 96 % som har plass i en av bydelens barnehager, mens 4 % har barnehageplass i vertsbydel eller spesialbarnehage.

100 % svarte at de er veldig fornøyde eller passe fornøyde med den direkte spesialpedagogiske hjelpen. Ingen svarte at de var mindre fornøyde eller ikke fornøyde.

86 % svarte at de er fornøyde med den spesialpedagogiske veiledningen.

97 % svarte at de er delaktige i utarbeidelsen av den spesialpedagogiske planen.

Under spørsmålet som gjelder i hvilken grad brukerne er fornøyde med informasjonen om våre tjenester, er det 68 % som er fornøyde og 32 % som er mindre fornøyd eller ikke fornøyd. Dette er en bedring fra i fjor, da 56 % svarte at de var fornøyde, mot 44 % som var mindre fornøyd eller ikke fornøyd.

90 % har svart at de alt i alt er veldig fornøyd eller passe fornøyd med den spesialpedagogiske oppfølgingen av barnet, mens 10 % har svart at de er mindre fornøyd eller ikke fornøyd.

Generelt sett er det en betydelig økning i grad av fornøydhet på å motta våre tjenester i år, sammenliknet med svarene fra 2010.

Det var få kommentarer fra brukerne på årets undersøkelse. Av de få kommentarene ble det nevnt at det kan være en lang prosess fra man søker til man får hjelp. Et par brukere nevner at tjenesten er sårbar i forhold til sykefravær hos støttepersonalet.

Resultater i tall

28 besvarelser av 75 = 37 %

1. Har barnet plass i en barnehage i bydel Østensjø?

- 96 % - 27 stk. har ordinær barnehage.
- 4 % - 1 stk. har barnehageplass i annen bydel/ spesialbarnehage.
- 0 stk har ikke barnehageplass.

2. Hvor fornøyd er dere med den direkte spesialpedagogiske hjelpen som gis til barnet?

Veldig fornøyd	Passe fornøyd	Mindre fornøyd	Ikke fornøyd
57 % - 16 stk	43 % - 12 stk	0 % - 0 stk	0 % - 0 stk
49 % 2010	27 % 2010	15 % 2010	9 % 2010

3. Hvor fornøyd er dere med den spesialpedagogiske veiledningen som gis foreldre? *

Veldig fornøyd	Passe fornøyd	Mindre fornøyd	Ikke fornøyd
45 % - 12 stk	41 % - 11 stk	3 % - 1 stk	11 % - 3 stk
47 % 2010	22 % 2010	9 % 2010	22 % 2010

* 1 ikke svart i 2011

4. I hvilken grad er dere delaktige i utarbeidelsen av den spesialpedagogiske planen til barnet?

Stor grad	Noe grad	Mindre grad	Ingen grad
40 % - 11 stk	57 % - 16 stk	0 % - 0 stk	3 % - 1 stk
34 % 2010	38 % 2010	19 % 2010	9 % 2010

5. I hvilken grad er dere fornøyd med informasjonen om tjenestene i Ressursenhet for førskolebarn?

Stor grad	Noe grad	Mindre grad	Ingen grad
29 % - 8 stk	39 % - 11 stk	14 % - 4 stk	18 % - 5 stk
12 % 2010	44 % 2010	24 % 2010	20 % 2010

6. Alt i alt, hvor fornøyd er dere med den spesialpedagogiske oppfølgingen av barnet?

Veldig fornøyd	Passe fornøyd	Mindre fornøyd	Ikke fornøyd
47 % - 13 stk	43 % - 12 stk	7 % - 2 stk	3 % - 1 stk
39 % 2010	35 % 2010	16 % 2010	10 % 2010

Tiltak videre

Svarene på undersøkelsen gir viktig informasjon til hvordan vi kan videreutvikle vår tjeneste som en helhetlig tjeneste, og innen de ulike områdene vi har bedt om tilbakemeldinger på. Det

er spesielt forbedringspotensial på området *informasjon om tjenesten*. Tiltak som er gjort og som videreføres:

- Oppdatering av ressursenhetens internettside.
- Standard brev til alle barn som får vedtak, med informasjon om tidspunkt for oppstart og navn på personal som skal gi spesialpedagogisk hjelp og veiledning.
- Utarbeiding av rutiner for å sikre at alle foresatte får tilbud om veiledning.
- Veiledningen skal inneholde informasjon om tjenestens mål og hensikt.
- Tydelige retningslinjer og rolleavklaringer for støttepersonal, slik at tjenesten fremstår helhetlig og ikke personavhengig.
- Utarbeiding av samarbeidsrutiner mellom barnehagene og ressursenheten, slik at det er tydeligere hvilket ansvar og mandat de to partene har, samt for å rette fokus mot hva tjenesten *spesialpedagogisk hjelp* innebærer.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

Sak Brukerundersøkelse i Ressursenhet for førskolebarn, resultater, tas til orientering

Tove Stien /s
bydelsdirektør

Tommy Grotterød /s
avd.sjef

Sak 49/11 Samlokaliserte boliger for utviklingshemmede og funksjonshemmede

Arkivsak: 201000360

Arkivkode: 371.2

Saksbehandler: Else-Berit Momrak

Saksgang	Møtedato	Saknr
Omsorgskomite	17.10.11	60/11
Råd for funksjonshemmede	18.10.11	49/11
Bydelsutvalget	24.10.11	149/11

Tidligere vedtak i saken:

Vedtak fra tidligere behandling(er) mangler.

SAMLOKALISERTE BOLIGER FOR UTVIKLINGSHEMMEDE OG FUNKSJONSHEMMEDE

Bakgrunn:

Bydelsutvalget vedtok i sak 195 /09 Bydelsdirektørens forslag til budsjett 2010 - Verbalforslag 31 A - Boligtilbud for utviklingshemmede og funksjonshemmede: *Bydelsdirektøren bes legge fram en vurdering våren 2010 av behov og muligheter for å opprette flere samlokaliserte boliger for utviklingshemmede og funksjonshemmede.*

Bydelsutvalget fikk i oktober 2010, sak 177/10, Behov for samlokaliserte boliger for utviklingshemmede og funksjonshemmede, til orientering. Se vedlegg.

Bydelsutvalget fattet 18.10.2010 følgende vedtak i sak 177/10:

1. *Sak om "Behov for samlokaliserte boliger for utviklingshemmede og funksjonshemmede" tas til orientering.*
2. *Arbeidsgruppen som bydelsdirektøren vil nedsette bes i tillegg til de oppgaver som omtalt i saken, utrede hvilke gevinster i form av bedre kvalitet og lavere kostnader som kan oppnås ved at bydelen leier/anskaffer større og mer hensiktsmessige utformede boliger til brukere med utviklingshemming og funksjonshemming. Utredningen bes lagt fram for bydelsutvalget våren 2011.*
3. *Bydelsutvalget mener det må være brukerrepresentanter (2) i arbeidsgruppen som skal utrede behov for samlokaliserte boliger for utviklingshemmede og funksjonshemmede. Brukere og pårørende som blir berørt av den gjennomgangen bydelen skal ha av de plasser og tilbud de i dag kjøper, må tas med i prosessen helt fra starten av.*

Saksframstilling:

Status per september 2011

Bydel Østensjø har 44 leiligheter for mennesker med utviklingshemming. Disse er fordelt på 8 samlokaliserte boliger med stedlig personalbase. Disse er igjen organisert som 5 tjenestesteder med 5 tjenesteleidere. I tillegg er det 4 personer som bor i selvstendige leiligheter, som får oppfølging fra personalbasen ved Bryn bolig.

Bydelen kjøper bo- og omsorgstilbud for til sammen 15 personer, herav 8 personer med diagnosen utviklingshemming og 3 med hjerneskade.

4 av bo- og omsorgstilbudene til utviklingshemmede kjøpes av private leverandører og 4 tilbud driftes av Oslo kommune/Storbyavdelingen eller andre bydeler.

Det finnes 17 kommunale boliger i bydelen (ikke samlokaliserte) som er øremerket *fysisk* funksjonshemmede. Tildelingen av disse skjer sentralt, på tvers av bydelsgrenser, etter søknad via bydelens boligkontor. Søkere fra Bydel Østensjø har ingen fortrinnsrett til disse boligene i vår bydel og de omtales ikke videre i saken.

Funksjonshemmede med ervervet hjerneskade eller lignende, som har behov for samlokalisert bolig med personalbase, omfattes av denne saken.

Kartleggingen av behov for samlokaliserte boliger er begrenset til personer som bestillerkontorene 0-17 og 18+, har oversikt og kjennskap til. Enkelte har levert inn søknad. Andre er kjent fordi de har andre tjenester eller nærmer seg 18 år, men fremdeles bor med foreldre/pårørende.

Antall mennesker med utviklingshemming/nedsatt funksjonsevne, som er over eller blir 18 år, med antatt behov for samlokalisert bolig med stedlig bemanning de neste 4 årene:

Bolig- behov 5 års- periode	Søkt bolig - stort omsorgs- behov	Søkt bolig - lettere omsorgsbehov/ hjemmeboende m/miljøarb.tj.	Ikke søkt - men antatt boligbehov etter hvert pga pårørendes alder	Totalt
2010-2015	13	13	6	32

Til sammen er det 32 personer med utviklingshemming eller annen nedsatt funksjonsevne som antas å ha behov for en samlokalisert bolig eller egen bolig i løpet av de neste 4 årene.

Flere pårørende som har søkt om bolig for sine, har ikke angitt tidspunkt for når det er aktuelt med bolig. Erfaringsmessig ønsker mange i det lengste å ha eget barn, uansett alder, boende hjemme i familien, men ser samtidig at det kan bli aktuelt om ikke alt for lenge at de selv ikke lenger kan stå i denne omsorgsrollen.

Det har også vist seg at enkelte som har søkt om bolig likevel har takket nei til konkret tilbud. Det oppgis da at det ikke er rett tidspunkt eller boligens utforming ikke er i tråd med det de ønsker. Dette gjør det vanskelig å planlegge disse tilbudene.

Det hender også at det oppstår et akutt behov for omsorgstilbud/bolig. I slike tilfeller vil bydelen, med bakgrunn i det aktuelle behovet, midlertidig finne egnet omsorgsbolig, midlertidig plass i en samlokalisert bolig eller gå til midlertidig anskaffelse av bolig med tjenester utenfor bydel; enten i andre bydeler, gjennom Storbyavdelingen eller hos privat leverandør, i påvente av organisering eller kjøp av mer permanent botilbud.

Arbeidsgruppens sammensetning og arbeid

Bydelsdirektøren nedsatte en arbeidsgruppe med to brukerrepresentanter. Begge er pårørende og medlem av hver sin interessegruppe innenfor området utviklingshemmede. Arbeidsgruppen hadde representanter fra alle fagavdelingene i bydelen og besto av:

- brukerrepresentant for Landsforeningen for utviklingshemmede og pårørende (LUPE)
- brukerrepresentant for Norsk forbund for utviklingshemmede (NFF) og medlem i bydelens råd for funksjonshemmede (RFF)
- boligkonsulent, boligkontoret
- representant/saksbehandler, bestillerkontor 0-17
- saksbehandler, bestillerkontor 18+
- spesialkonsulent avdeling rehabilitering og omsorg

Arbeidsgruppen har hatt drøftet følgende temaer:

1. Antatt behov for boliger
2. Tidsperspektiv i plan for etablering av nye boliger
3. Bruker- og pårørendemedvirkning
4. Type boliger/ størrelse på boliger og antall beboere i samlokalisering
5. Hvilke muligheter det er til å finne løsninger i egen bydel i løpet av de neste 2 årene
6. Hvilke utfordringer som utløser et akuttbehov for bolig/plassering, for eksempel dersom nærmeste pårørende/omsorgsperson blir syk eller faller fra
7. Hvilke tilskuddsordninger som finnes
8. Etablering av borettslag eller bofellesskap etter modell av Tangerudbakken
9. Videre arbeid

Antatt behov for boliger, samt tidsperspektiv for dette

Arbeidsgruppen mener at tabellen over viser behovet for boliger for utviklingshemmede som trenger stedlig bemanning i boligen.

Personene som har et antatt snarlig behov for bolig har enten levert en formell søknad om bolig, eller behovet er kjent fordi de mottar andre tjenester.

Gruppen utviklingshemmede har historisk sett hatt forventet kortere livsløp/levetid enn øvrig befolkning, men en ser nå i nyere forskning, at deres levetid nærmer seg den øvrige befolkningen. Det er også flere innen denne gruppen her i bydelen som er over 67 år. Dette innebærer blant annet at utviklingshemmede kan ha høy alder, med økende sykkelighet og økende behov for pleietjenester. Beboerne i bydelens samlokaliserte boliger for denne målgruppen har en aldersspredning fra 19 år til 70+. Det er store variasjoner i de individuelle behovene. Enkelte av de eldste har store pleie- og omsorgsbehov, som kunne kvalifisert for plass i sykehjem. Også yngre kan ha stort pleie- og omsorgsbehov på grunn av helsemessige årsaker.

Bydelens samlokaliserte boliger for utviklingshemmede, er spredd rundt i bydelen og finnes i blokkbebyggelse og i villaområder. Et tjenestested kan bestå av flere hus/etasjer, men er organisert i mindre samlokaliserte enheter med fra 3 til 7 beboere. Det er liten grad av utflytting fra bydelens samlokaliserte boliger for utviklingshemmede.

Behovene til de 32 som beskrives å ha et boligbehov i løpet av de nærmeste 4 årene vil være forskjellige og søknadene og tilbudene må vurderes individuelt når det blir aktuelt med flytting. Det må videre planlegges både på kort og lengre sikt.

Bruker- og pårørendemedvirkning

Arbeidsgruppen er enig om betydningen av tett dialog med interesserte søkere/potensielle beboere og deres pårørende om hvilket tilbud de ønsker seg, hva de forventer og hva bydelen har ansvar for og kan tilby. Arbeidsgruppen foreslår at det inviteres til et åpent møte for denne målgruppen og deres pårørende, hvor dette er tema.

Type boliger, størrelse på boliger og antall beboere i samlokalisering

Oslo bystyre vedtok 25.08.2010 følgende:

”I den grad boliger samlokaliseres bør det tilstrebes enheter/små grupper som ikke er større enn maksimum 4-8 boliger.”

”Det skal være mulig å velge bolig som ikke er samlokalisert med andre funksjonshemmede/utviklingshemmede.”

Gruppen utviklingshemmede har svært ulik grad av fungering, og derved også forskjellige boligbehov. Det er viktig å ivareta behovene for selvstendighet og selvstyrt liv og behov for trygghet. Hvordan dette skal ivaretas kan være ulikt, ut fra den enkeltes behov.

Noen kan og vil bo i en selvstendig leilighet. Av disse kan noen klare seg med mer eller mindre oppfølging. Innen denne gruppen skaffer mange en bolig selv, og de kan da søke tilskudd og lån på ordinær måte. Noen kan også søke vanlig omsorgsbolig, gjennom boligkontoret. Andre kan bo i en liten selvstendig boenhet/hybel, men med tilknytning til et større fellesskap og personalbase.

For andre er det viktig å ha egen leilighet, men med personalbase og noen fellesområder tilknyttet boligen, og for disse synes det å være et godt alternativ å bo i samlokalisert bolig, enten i et småhus med flere leiligheter eller leiligheter i blokk.

Noen brukere med lav grad av selvstendig fungering, kan profittere på en bolig hvor det er fellesarealer og personale, med omsorgsboligstandard.

Med så store individuelle variasjoner blir dialogen og forventningsavklaringen med pårørende og brukere et viktig redskap for bydelens planlegging.

Bydelen har god erfaring med de samlokaliserte boligene hvor tjenestestedet består av flere leiligheter, men hvor enhetene med fellesareal er for 6-7 beboere. Erfaringen er at det kan være meget sårbart med få samlokaliserte boliger hvor det er et visst hjelpebehov. Det er vanskelig med sykefravær/ferieavvikling og å få til en god turnus. Det er også vår erfaring at det kan være vanskelig å få ansatt fagpersonell. Større tjenestesteder, med flere ansatte, kan ha større muligheter til å utvikle gode faglige miljøer. Samtidig kan man sikre at hvert hus eller etasje ikke har flere enheter enn 3-8.

Brukerrepresentantene er også opptatt av at utviklingshemmede skal ha mulighet for å integreres i ordinære bomiljø. Det har vist seg noen steder at pårørende/foreldre går sammen om å kjøpe boliger til sine barn på det ordinære boligmarkedet, og at de ved behov, får tjenester som praktisk bistand/miljøarbeid, eventuelt med hjemmesykepleie. Brukerrepresentantene er opptatt av botilbud ala Tangerudbakken borettslag. Tangerudbakken er et borettslag på Stovner, der det bor 7 utviklingshemmede. En åttende leilighet fungerer som fellesareale som hver beboer eier en del av. Borettslaget er etablert etter initiativ fra et foreldrepar i samarbeid med en utbygger, Helse- og velferdsetaten, Bydel Stovner, OBOS og Husbanken. OBOS er regnskapsfører for det frittstående borettslaget. Initiativtakerne har nedlagt mye arbeid i prosessen. Prosjektet ble finansiert med lån fra Husbanken, prosjektrettet tilskudd og

personrettet tilskudd. Hver beboer mottar kommunal og statlig bostøtte, og hver leilighet kostet 1 661 369 kroner. Når betjening av fellesgjeld og fellesutgifter er beregnet og bostøtte trukket fra, har hver av beboerne en månedlig husleie på mellom 3 og 4 tusen kroner.

Hvilke muligheter er det til å finne løsninger i bydelen på kort og lengre sikt

Noen av dagens samlokaliserte boliger for utviklingshemmede i bydelen, er svært uhensiktsmessige. Dette gjelder særlig noen av enhetene i hus. Husene er ikke opprinnelig bygd for formålet. Noen har lite fellesareale, ikke skikkelig rom for personalbase, og boligene har store mangler når det gjelder universell utforming. I tillegg har noen av dem store bygningsmessige svakheter. Boligene er lokalisert i eldre ene- og tomannsboliger/rekkehus. Flere boliger har store vedlikeholdsbehov. Bydelen er i kontakt med Boligbygg som forvalter/eier boligmassen. Noen forhold lar seg utbedre, mens andre ikke lar seg løse innenfor nåværende bolig. Boligbygg kan imidlertid ha andre prosjekter i bydelen som kan bli interessante, men da ofte ved riving av aktuelt bygg og bygging på tomten.

Med økende alder og hjelpebehov innen beboergruppen, er det et stort behov for tilrettelegging for beboere med behov for hjelpemidler som takheis, rullestol, eventuelt sykehussenger.

To tjenestesteder med samlokaliserte boliger er lokalisert i blokkbebyggelse, hvor det er 7 beboere per etasje. Disse viser seg godt tilrettelagte, med livsløpsstandard. I den ene blokken er det 14 boliger fordelt på to forskjellige etasjer, men med felles leder og bemanning.

I denne blokken kan det bli aktuelt med rehabilitering av en ny etasje med plass til 7 beboere. Dette kan man kanskje få til på relativt kort sikt, og vil da eventuelt kunne avvikle noen av de mest uhensiktsmessige boligene og eventuelt få plass til nye brukere.

De viktigste argumentene for også å se på en slik enhet hvor bydelen allerede har samlokaliserte boliger:

- det er etablert et faglig miljø som kan bygges ut i takt med at det etableres nye boliger
- en kan oppnå stordriftsfordeler uten at den enkelte boenhet blir større enn for 7-8 beboere for eksempel ved felles varebestillinger, utveksling av personale/kompetanse
- leilighetene blir store nok til å ivareta behov for privatliv
- leilighetene kan få universell utforming
- egnede fellesarealer, aktiviteter og fellesskap på tvers av etasjene
- i dette eksempelet er det tilbud om frisør og fotpleier
- en vil kunne avvikle uegnede og uhensiktsmessige boliger, ved å gi tilbud om å overføre beboere, med personale, til ny enhet, samt kunne gi tilbud til nye brukere
- bygget er etablert og det kan gå relativt raskt med nødvendig ombygging

Bydelen må samtidig gå i dialog med Boligbygg for å få oversikt over hvilke prosjekter som kan være mest aktuelt å gå videre med andre steder i bydelen.

Kostnader:

BUs vedtak punkt 2 sier: ”.. utrede hvilke gevinster i form av bedre kvalitet og lavere kostnader som kan oppnås ved at bydelen leier/anskaffer større og mer hensiktsmessige utformede boliger til brukere med utviklingshemming og funksjonshemming.”

I heldøgnsbemannede boliger vil kostnadene ved stordrift først og fremst dreie seg om mulighet til en del felles driftsutgifter, og mulighet til å bruke personalet mer fleksibelt.

Døgnpris per plass i de boligene bydelen drifter i dag, varierer veldig ut fra hvor stort hjelpebehov den enkelte beboer har og hvor mye ressurser dette utløser. Dette avhenger av hva slags vedtak om tjenester og bemanning den enkelte har. Døgnprisene varierer på samme måte i tilbud bydelen kjøper, fra kr 2000 per døgn til ca kr 15 000 per døgn. For kostnadskreven brukere får bydeler/ kommuner statlig refusjon for en stor del av lønnsutgiftene, og det er i all hovedsak lønnsutgifter som utgjør forskjellene i kostnader.

Samtidig er det som nevnt tidligere i saken et problem at boligen blir lite robust med hensyn til bemanning, der det er få beboere/ansatte. Det er også ofte et problem å rekruttere fagpersonell i små enheter, noe som har konsekvenser for både kvalitet og effektivitet.

Videre arbeid

Arbeidsgruppen foreslår at det gjennomføres en spørreundersøkelse/intervju med pårørende til de utviklingshemmede som er registrert og kjent for bydelen, og at det deretter arrangeres et møte for pårørende/brukere med informasjon om tilskuddsordninger og muligheter for kjøp/etablering av egne botilbud. Dette er i tillegg til møtet om ønsker/forventningsavklaring for de som er aktuelle for samlokaliserte boliger.

Bydelen fortsetter å arbeide med planene om samlokaliserte leiligheter, og går samtidig i dialog med Boligbygg om andre aktuelle steder i bydelen der det kunne være aktuelt med nybygg/ombygging av boliger i etablert bomiljø.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

1. Sak om behov for samlokaliserte boliger for utviklingshemmede, tas til orientering.
2. Bydelen vil i løpet av 2012 arbeide videre med planer skissert i denne saken.
3. Det arrangeres innen 2.tertial 2012 et orienterings- og informasjonsmøte om boliger for utviklingshemmede for pårørende og brukere, etter å ha gjennomført en intervjuundersøkelse som beskrevet i saken.
4. Det arrangeres innen 2.tertial 2012 et møte for aktuelle brukere til samlokaliserte boliger med stedlig bemanning, med gjensidig informasjon og forventningsavklaring..

Tove Stien /s
bydelsdirektør

Solveig Nyhamar /s
avdelingssjef